

Jens Ruijg en John Apesos (r) voor een van de gestapelde kasten met groenten.
Foto: MATTY VAN WIJNBERGEN

Energiezuinige voedselflat is nieuw exportproduct

Cash voor stapelboerderij

28 JUN 2017 Theo Besteman

AMSTERDAM - In de schaduw van het Ajax-stadion bloeit in een bedrijfshal een nieuw exportproduct: onder ledverlichting geteelde groenten, dicht onder elkaar gestapeld in een 'voedselflat'.

Start-up GrowX heeft met zijn 'verticale' stadslandbouw €1,85 miljoen opgehaald bij investeerders. Die zien, net als oprichters John Apesos en Jens Ruijg, dat met de snelgroeiende bevolking, voor 80% in steden, op weinig vierkante meters behoefte komt aan vers voedsel. De teelt onder ledlicht biedt voldoende 'zon' en kansen: het kan het hele jaar door, met lichtbakken dicht op elkaar.

„Veel groenten worden nu geteeld op grote afstand van Nederland, vooral in Spanje en Italië. Dat is op termijn niet meer vol te houden zonder het milieu steeds zwaarder te belasten met al die op en neer rijdende trucks”, zegt Apesos uit het Amerikaanse Ohio. „Met onze methode kun je vers voedsel om de hoek krijgen.” Het begint met groente voor restaurants en hotels in Amsterdam.

In de hal gaan minimale hoeveelheden stroompjes water van boven naar beneden door de gestapelde kasten met groenten. Bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig. Net als het wassen en naspoelen, in de landbouw goed voor 70% van het mondiale waterverbruik. GrowX claimt 90% waterbesparing. Ook heeft de teelt binnen het gebouw geen last van grote weerschommelingen.

‘Verticaal telen’ wordt wereldwijd breed ontwikkeld. Philips Lighting werkt met Staay Food Group aan een ‘city farm’ in Dronten, eveneens producerend met ledlicht.

„We hebben deze technologie deels uit de ruimtevaart geleend”, verwijst Apesos naar de beperkingen van een kleine ruimtecapsule. GrowX past de methode toe op 1300 vierkante meter om per jaar 180 ton kruiden en salades te kweken.

„We kunnen hier veel fouten van de bestaande vervuilende landbouw vermijden”, zegt de ondernemer. „Het gaat er nu om onze producten aan de marktnorm te laten voldoen. De kosten moeten omlaag en de efficiëntie omhoog, want niemand betaalt twintig euro voor een tomaat.”

Apesos kwam naar Nederland voor een studie bedrijfskunde. Hij begon bij een fabrikant van energiezuinige ledverlichting en werkte zes jaar lang aan een eigen prototype van wat hij de stapelboerderij noemt. Al zijn spaargeld ging erin. Inmiddels verdient

hij er geld mee, maar meerdere malen moest hij zijn bedrijf opnieuw beginnen. Totdat hij ingenieur Ruijg (ex-TU Delft, ex-Shell) belde en GrowX vaart kreeg.

De investeerders achter GrowX denken dat het project een bovengemiddelde kans van slagen heeft vanwege de Nederlandse kennis en decennia aan ervaring van landbouw op klein oppervlak.

„Hier zit zoveel hoogwaardige en vernieuwende kennis van landbouw bij elkaar, alle topinstituten van de wereld staan hier”, zegt Apesos. „Ik wilde eerst in de Verenigde Staten beginnen; je kunt daar ineens zoveel meer mensen bereiken, maar Nederland bleek als grote exporteur telkens de basis van de volgende voedselvernieuwing. Het wordt hier allemaal uitgevonden, in zadenontwikkeling en in ledverlichting.”